

o^o hūilitatē: absq; curiositate et tumorē va-
nitate. Si flexibilitate discretōis absq; sup-
sticiosa estimatōe: et abiectōe cōsili. Si du-
rabilitate paciētie in aduersis. absq; remur-
muratōe et ficta enulatioe. si vitatē p̄figura-
tionē absq; mēdosa aut iēpra assertōe. si do-
lorē diuidū et sinezē diuie charitatis: absq;
carnalitatē scōra et fece. Et qm̄ hec oīa circa
elysabeth et zachariā extiterūt i reuelatōe eis
facta ē iohē et ei^o noīe. Cōmēdāri n̄ rōna-
bilē dicit^r ipē iohēs: tāq; h̄is nomē reue-
latū: qd̄ os dñi noīauit. qd̄ notari dignū in
p̄ma n̄ri text^r p̄dicā fuit iohēs rē. Cui^o me-
nit^r ab oī nos errore custodiat ipa vitas x̄ps
iesus q̄ est b̄ndict^r in sc̄la sc̄loz Amen.

Trilogiū astrologie

theologisate/ab eodē Scriptū lugduni an-
no dñi. M. cccc. xix. ad delphinū vnicū
regis francie filium. Proemiu.

Sapientia q̄ a dño deo est. q̄ et de
se p̄dicat. Per me reges regnāt
quāvisitato noīe theologia dicitur
mus nullus recte estimabit p̄-
nā eē cuiusq; vere scie. om̄e em̄
verū om̄i vero cōsonat. Quin etiā theolo-
gia scias oēs alias sibi subditas h̄y/ velut
ancillas/ in q̄bus si qd̄ pulch^r ē/ illō appro-
bat et decorat. si qd̄ noxiū et turpe illud abij-
cit et mūdāt. porro si qd̄ supflūū est resecat.
supplēs q̄qd̄ fuerit diminutū. Propterea
nō ē hoc negādū ab astrologia/ quā eē sciaz
nobile et admirabile p̄mo p̄riarche adā et
seq̄cibus reuelatā/ theologia non abnegat
Verūtū hāc ancillā suā astrologiā nōnulli
torvanis obf̄uatōibus/ tot ip̄is erroribus
tot supstitōibus sacrilegis deturpātes ma-
culauerūt/ nesciētes i ea sobrie sape/ ac mode-
ste vti. q̄ apud bonos et graues reddita est
nedū ifamis/ s; religiōi xp̄ianoz/ s; iusq; cul-
tōibus pestiles et nocua. Succurrēdū iḡ
existimaui huic errori/ p̄cipue p̄pter te prin-
ceps illustrissime delphine/ q̄ supes vnicus
heres xp̄ianissimi regni fr̄a coz/ et iure regēs
ip̄m/ q̄tinus seduci nō possit optia indoles
tua/ ab ēf̄nea m̄liere q̄ mollit f̄mōes suos
ostēratōe p̄scie futuroz/ et opatōis mirādo-
nū. Astrologiā loqr̄ q̄rūdā p̄phanoz se phi-
losofari dicētū. **N**ō ego nūc a dña sua
theologia/ veluti modeste p̄positā. mūdāt

tā. ornātā/ sub trigita p̄positōibus q̄si cum
totidē monilibus p̄ciōsis dēducēdam fore
salubrit̄ iudicam/ corā celsitudis tue p̄silia
riozūq; tuoz prudētissimoz/ claro intuitu.
de q̄ sapiēs/ rex q̄ sedet in solio iudicij/ intuitu
suo dissipat om̄e malū. **P**ropterea deniq; ni-
tor et supplico. quatin^o p̄ p̄spez/ religiosuz:
verū et deuorum regimē regni. dñs n̄r iesus
x̄ps: rex regū et dñs dñanū/ te p̄p̄uo sāgni-
ne suo redēptū/ p̄ducāt ad eternū.

Propositio prima

Celū a deo gl̄ioso libere p̄tingē
et cū tpe/ p̄litutū eē. **Q**uā dixit et
facta sunt. **C**ōmētū. **E**rra-
uerunt hic multi astrologi/ nō il-
luminati p̄ fide/ qm̄ posuerūt p̄petuitatem
mūdi/ eo qd̄ agit immutabilit̄. et inde po-
suerūt aīas rōnales cū n̄ possint actu eē in-
finite nūero/ aut migrare ē corpib^o in corpā
vt plato pythagoras vgilus et alij plures.
Aut q̄ generant et corrupūt cū corpibus.
vt alexāder et epicurus. Aut q̄ vnicus ē in-
tellectus i oibus hoibus vt Auerois ipo-
nit aristoteli. vñ timēdū ē ne nimis astrolo-
gizari aut filosofari volētes. sicut **P**ri-
genes in fine vite sue incidāt in p̄dictos er-
rores vel aliq̄ eoz vel sequentiū.

Propositio secunda

Celū eē velut instrūm̄ di gl̄iosi et p̄ ip̄m ma-
chinā m̄di corruptibil̄ reglarē gubernari.
Cōmētū. **E**rrauerūt h̄ aliq̄ dicētes ces-
lū nihil agē/ s; t̄mō signū eē allegātes il-
lud. **E**t erūt i siḡ et tpa. **B**r̄ aut m̄di corrupti-
bil̄ p̄p̄e aīas rōnales q̄ regūt a dō immediate
sine celo/ q̄ ad naturā/ q̄ ad gr̄az/ q̄ ad gl̄iaz
et generat^r q̄ ad oīa dona et illuminatōes sup̄
naturat^r ifusas. **A**ddit̄ at̄ reglarē p̄p̄e mi-
racula facta tā in celo q̄ in t̄ra/ sic in statōe
retroq̄ datōe solis t̄pib^o iofuer̄ ezechie/ et in
eclipsi t̄pē passid̄is. i diluuiō generali. i sa-
c̄mēto altar̄. et i alijs sine nūero miraculis.

Propositio tertia

Celū nihil in creatōe aīarū rationaliū in-
fluere/ et ip̄as aliter postq̄ ante lapsum regi
Cōmētū. **E**rrauerūt hic **A**uicēna et
sui sequaces quo ad primā partē. **E**t quo
ad secundā oēs tam astrologi q̄ alij q̄ non

Trilogium

posuerunt corruptionem peccati originalis
putantes nullum statum esse nature lapsae, sed
illius tantummodo que primo instituta est/
ut et nunc sumus in eos/morti, s. passioni-
busque de necessitate subiecti. **Constat** autem
quod si adam non peccasset/tunc nec fuisset infer-
nus. qualis nunc est pro hominibus nec christus
fuisset incarnatus/saltem ad moriendum. nec
spiritus sanctus fuisset datus in varijs linguis et
ita breuiter de omnibus nostre reparationis my-
sterijs. **Attamen** est probabilis opinio et sub-
tilis/ quod deus prescius futuri casus hominum/
descripsit in celo quasdam congruentias congruen-
tes in decursu totius mundi/ usque ad finale
iudicium. **Et hoc** intenderunt illi qui voluerunt
concordare astrologiam cum theologia/ si-
cut reuerendissimus pater dominus cardinalis ca-
meracensis. et illi quos inducat loquentes de sectis
et de diluuiio sensisse videntur. **Facit** ad hoc
quod vix reperit aliquod miraculum fuisse factum quoniam
in circuitu instantijs congruerit aliqua naturalis
actio. **Preterea** fides quous sit supnaturalis
non refutat rationes/ et congruentias naturales.
nec charitas supnaturalis/ motiua natura-
lia ad amandum/ quoniam talia faciunt ad consola-
tionem fidelium atque mundanorum. **Hoc** tamen ob-
seruare conuenit/ ne fidelis dei amicus/ utat
talibus rationibus/ et observationibus/ tanquam
principalibus/ et cogentibus motiuis ad cre-
dendum deo/ sibi que per charitatem inherendum. alio-
quin meritum fidei perderet/ et irritum maior apud
infideles et humanos sequeretur scientibus illis
quod talia non conueniunt. **Et sub** hoc sensu dicitur
in epilogo. quod mysterium nostre redemptionis
nihil habet in celo. hoc est cui principali-
ter intendere debeamus/ ut ille qui in rationem
impudicissimum introducit obhinc credidit
se. denique obseruet ne quid nimis. **Sed**
quoniam **Virgilius** ait. **Sole** quos dicere falsum
audeat. **Offert** hic per scholasticorum exercitio
syllogismus talis. **Ostendo** itaque celo per sta-
tu sue creationis ante lapsum primi hominis/
arguitur sic. **Celum** presignabat in incarnatione fi-
lij dei/ cum multis alijs effectibus factis pro-
pter reparationem hominis peccatis. et primus
homo non peccabit/ nec fiet eius reparatio
cum suis effectibus. ergo celum presignat fal-
sum. **persequencia** est necessaria et antecedens pro
illo tunc erat possibile/ et sibi compossibile. quoniam
maior est necessaria. cum sit de preterito vera. et

secunda tunc erat possibilis. ergo persequens est pos-
sibile. s. quod celum dixit falsum. et ita cum celum
fuerit imediate creatum a deo/ deus dixisset
falsum per celum/ quod blasphemum videtur. **Propositio. iij.** **Celum** virtutes a deo
diuicias pro varietate suarum partium stellarum
planetarum et motuum recepisse. sed eas ab om-
nibus comprehendere non posse. **Comentum**
Errant et experientiaz negant sentientes
oppositum/ cum celum sit sicut horologium pul-
cherrimum compositum ab artifice summo. cuius
sit etiam liber sententiosissimus exemplar
ab exemplari libro vite infinito et eterno/
qui nominatur mundus archetypus. in quo id
quod factum est vita erat. **Poro** de stellis
dicit propheta. **Qui** numerat multitudinem
stellarum et omnibus eis nomina vocans. **Ne**
autem vocatio quid aliud est quam distincta
virtus et operatio stelle cuiuslibet attributa.
Nomen quippe sumit a proprietate rei. et quoniam
numera innumerabilis est hominum proprietates. **Et** cla-
mat magnus dominus noster/ et magna virtus
eius/ et sapientie eius non est numerus. **Propositio. v.** **Celum** obedire ad nu-
tum deo glorioso. atque ipsum operibus huma-
ne reparationis seu reparationis infernis/ et
subditum esse. **Comentum.** **Errauerunt**
hic multi astrologi et philosophi/ qui posue-
runt deum agere de necessitate nature. et quod
negauerunt mysterium nostre redemptionis
a stellis absconditum propter quod nedum celum
corporeum/ sed etiam angeli et intelligentie
sunt. sicut dicit apostolus. in ministerium
missi. **Tradit** insuper moyses **Deut. iij.** quod
solem et lunam et omnia astra celi creauit deus
in ministerium cunctis gentibus. **Unde** et
describens creationem mundi posuit prius
fuisse virgulta terre/ quam sol vel stelle formare-
tur/ ut ostenderet deum posse agere sine sole
et stellis. **Cum** igitur homo sit quodammodo
finitus omnium sicut **Aristo.** videtur posuisse
se. **ij.** peribicorum oportet secundum variationem homi-
nis cetera variari/ sicut prius tangebatur de-
statu nature integre et lapsae. **Et** sicut ap-
paret in miraculis factis supnaturaliter. ut
hominem supnaturale suum sine adipisceren-
tur. per fidem. spem et charitatem. **Propositio. vi.** **Celum** generale influet
esse et motum/ et actus suas in patiente dispo-
sito recipi/ deum vero nequam vniuersali et re-

motu. sed singularissime et propinquissime operari. **C**ommentus. Errauerunt hic astrologi quidam ut alkindus de radijs. et similes ponentes res inferiores nihil agere / sed nullo modo deferre radios influentias celi / et inde fieri effectus similes numero / pro istum quod illum propter determinationem celi ut in productione graduum caliditatis / quam determinationem alij solum referunt ad diuinitatem bene placitum libere contingere agens conformiter ad secundam partem appositam / quod deus est agens immediatissimum et propinquissimum. non obitate coefficientia causarum secundarum. Et hic errauerunt aliqui doctores etiam catholici. ponentes deum esse causam non immediatam in omni effectu. quoniam inquit alie cause supfluerent. Est propterea deus causa immediata actuum voluntatis tam bonorum quam malorum. et ita est auctor peccati. Sed pro nobis est articulus parisiensis dicens / quod deus sit causa remotissima sic quod non propinquissima. **E**ror. Nihilominus offeruntur hic per scholasticorum exercitio syllogismus talis ad probandum. **Q**uod si deus immediate agat actum voluntatis deus facit ut vult per se / signando sortem que facit subam alicuius actus contra prohibendum dei / et vocem. **A**licuius arguitur sic. Sortes facit a. actum. et sortes habet preceptum dei de non faciendo a. actum. ergo sortes peccat. consequentia est necessaria. et deus vult et facit quolibet preter antecedentis. ergo et totum antecedens / cum preter sint sibi compossibiles. ergo deus vult et facit totum consequens. scilicet sortem peccare quod videtur blasphemum. **P**ropositio. vii. **C**elum effectum medium vanos et proos vel oppositos in inferioribus facere pro diversitate materie / rationibus seminalibus plene. **C**ommentus. Errauerunt hic astrologi illi qui volentes iudicare de natiuitatibus vel morte vel alijs inferiorum conditionibus respiciendum esse dicunt ad solum celum et constellationes eius vnde et experientia convincit eos. sicut dedit Aug. v. de civitate dei. de duobus geminis diversarum fortunarum. Sicut et experientia docet de terra et lyto et similibus. Et de varietate sine numero diversarum herbarum et plantarum in eadem parte agri. **Q**uod si dixerint varietates tales fieri propter diversitates angularum influentiarum celi / qui terminantur velut in indivisibili et inde diversificantur in partibus loci suos effectus.

ctus. **E**x hoc saltem habet quemadmodum de geminis concludit Aug. et rationes de rota figuli mota et percussa / quod iudicium cuiuscumque astrologi ferri non potest super tanta incertitudine et ignorantia diversitatis hominum imperceptibilis influentiarum angularium velut indivisibili. **B**enique videmus regulas astrologie de ventis et plantis. et alijs naturalibus effectibus aliter et aliter verificari seu falsificari. pro diversitate situum et figurarum et dispositionum huius terre vel illius.

Propositio. viii. **C**elum cum sideribus et planetis. in omnibus suis combinationibus motuum. directionum. retrogradationum. oppositionum cum reliquis circumstantiis. multoties ab hominibus ignorari quod sciri. **C**ommentus. Errauerunt hic quidam iactantes se de omnibus scire respondere. ut **S**orgias. Contra quos fuit academicorum disciplina. et si non verior tamen plus sobria dixerunt se nihil scire. **N**ec mirum de toto celo. cum nec minimum folium arboris tantum sciatur ab hominibus quantum ignoratur. cum continet numeros et figuras et earum combinationes infinitas. **P**ropterea sunt aliqui motus octave speræ et planetarum prius ignorati ab astrologis. et satis noviter inveniuntur. **B**enique presupposita creatione mundi cuius duratio nondum est septem milia annorum secundum veritatem fidei / non potuit per observationes astrologicas / inveniri saltem quo ad effectus / calculatio magni anni quez plato posuit. xxxvj. milium annorum. **E**t ita de calculationibus aliarum constellationum / que non potuerunt totiens repeti ut facerent experientiam certam et naturalem astrologis de talibus vel talibus effectibus consequentibus hominum constellationes / quarum aliquæ nunquam fuerunt. aliquæ raro. aliquæ semel aut bis. propterea fuerunt astrologis athenienses pagani et infideles arabum et indorum / infinitam vel velut infinitam annorum multitudinem ut albumasar et marciannus scribunt. **P**otuerunt igitur per solam divinam inspirationem factam ad evel abraam vel similibus dari vereregule / et de tota virtute celi quantum voluit deus retellare et nos scire sine curiositate. **V**alde autem pauca sunt talia pro statu presentis miserie / que ordinata est ad usum beatitudinis eterne / ubi videbit deus omnia in omnibus.

Propositio. ix. **C**elum brevis mensura

Trilogium

biles vel incōmēsurabiles motus signoz/ insup et certos planetas huic vel illi geni dñari pñs incertū ēē. **Cōmētū.** Errauerūt vt expētia docuit certitudinē afferre volētes. vbi solā posse haberi rhetoricaꝝ p̄bilitatē/ deducit mgr̄ Nicolaus ore sine/ r post eū dñs petrus cardinalis cameracē. sumēs exinde radicē vnā difficultatis astrologicoꝝ iudicioꝝ. Et inde forsā ē q̄ nōdum videt̄ reptā p̄cisa quāntitas auri solaris/ aut ex qua radice p̄cedit. Ceterꝝ varietas assignātū huic vel illi plaget terre talia vel talia signoz dominia/ satis incertitudinem esse monstrat.

Propositio. x. Celum cū sideribus r planetis/ suū lumē insuriumꝝ p̄ varietate fractōis r refractōis radioꝝ luminarū/ ex diuersitate medioꝝ diuersificare: r nō verositus aspiciētibz ad frā mōstrare. **Cōmētū.** Errauerūt hic pauci vel nulli q̄ scūt cū astrologia p̄spectiua: vnde sumit̄ radix altera difficultatis astrologice indicationis. Inuenit̄ r alia difficultas ex collatione zodiaci: vtrū videlicet sit in primo celo quodcūq̄ sit illud an in firmamēto fm figuratōē stellarū fixarū in eo. Cōpētū ē em̄ firmamētū moueri p̄tra motū primi mobilis. Et ita p̄sequēter zodiacus mutaret̄. Sūt r alie difficultates motōis planetarū/ i suis angibz/ epiciadis ecētriciis fm ascēsum. descēsum. stationē. retrogradatiōnem. titubatiōē. circūgiratiōē in cētro p̄prio/ que oīa p̄ctualit̄ obſuare poterit nemo in q̄bz r silibus diuina se sapia ludere dicat r ostendit.

Propositio. xi. Celū cū sideribus et planetis/ illos q̄tū in se ē culpāre/ r in abusum trahere/ q̄ de singularibus effectibus p̄dicere p̄sumūt comptū ēē r eos crebro falli r fallere posse. **Cōmētū.** Errāt tales ex ignorātia vel ex fraudulentia vel ex arrogātia. Et q̄ nō attēdūt veritatē vnus p̄positionis p̄cedētis/ q̄ celum ē solū influes generale. Cuiꝝ p̄ctarissā vel singularisatur aut a deo solo. aut a dispositōe materie. Si autē obijciēt q̄ inueniunt̄ p̄dicere mltā vera. Rñdēt q̄ multo plura falsa. r ideo vera dicūt vel a casu/ vel a multitudine eoz que dicūt vel a malis que p̄sagiūt/ que sunt vt in pluribus apud hoies/ vel a fantasiatiōe

r obseruatōe eoz que audiūt/ vel a cognitōne secretoz/ maxime dñoz/ r eoz quos frequentāt/ que inuestigāt diuersis medijs per fautores suos. r hoc ē frequēs r expertum aut sit deniq; ab imiritione opatōis demonum/ p̄pter seducēdos tam p̄dicentes/ q̄ si dem adhibētes in talibus/ p̄ damnablem curiositate sciendi futura/ r ea que pater solus habet in sua p̄tate. Hinc vulgar̄ autor ait. **Qd̄ deus intendit noli p̄quirere forte. Qd̄ statuit de te sine te deliberat ip̄e.** Hinc rursus. **Mitte archana dei. Conformit̄ ad sapientē. Que tibi p̄cepit deus illa cogita sp̄ r in pluribus op̄ibus eius ne fueris curiosus.** Nec si obſuauer̄/ miscebit se tibi tuisq; actionibus angelus bonus. Signū aut̄ imiritionis diabolice actōnis ē/ q̄ iuxta dictū cuiusdā magni viri sepe i iudicijs astrologiciis/ vbi minus ē de rōe naturali/ r nihil de miraculo/ ibi crebrius enētus inuenit̄ q̄ ē signū pactōis cū demonibz. **Aug. tra dit scō de doctrina xp̄iana. Et sacre theologie facultas parisiens̄ idip̄m alias declarauit cōtra idolatricā prauitatē. Notet̄ hic Aug. li. de ciui. dei satis circa principium. His inq̄t oibus cōsideratis/ nō immerito credit̄ cū astrologi mirabiliter multa vera rñdent/ occulto instinctu fieri sp̄ritūū non bonoz/ quozꝝ cura ē has falsas r norias opiniones de astralibus satis inserere hūanis mētibus/ atq; firmare/ nō horoscopi notati r inspecti aliqua arte q̄ nulla est.**

Propositio. xij. Celū sup̄ somnia r sup̄ auiū volatus/ r garritus/ multaz vim habere/ sed nō ob hoc somnia/ vel auguria/ vel traditōes magicoꝝ/ se sup̄ celestē virtutē fundantū/ in geomantia. chiromantia. piromantia. cūz similibus obseruandas esse. **Cōmētū.** Errauerunt hic quo ad partem secūdam omnes fere gentiles r idolatre rhomani. arabes. indi. r ceteri. errant r sup̄stitiosi christiani. sortilegi r magici. Et eo dānabilius quo p̄ fidem veram sunt illuminati/ r p̄ eam p̄hibiti/ ne talibus intendāt vel vtant̄. Cum etiā videāt̄ se ueritatē iudicioꝝ contra tales p̄ ecclesiasticos ad incarcerationē p̄petuam p̄ seculares ad ignem. per deum ad gehēnam.

Propositio. xij. Angelos vel intelligentias nō aiare/ sed regere celū/ cū sideribz

et planetis ad dei gloriosi voluntate. **C**ommentū. **P**ropositū dicit sensisse plato/et quidā alioz/dicentū totū mōm eē animal magnū. Sed tenedā ē fide certa nostra propositio/cui p̄ corā ē philosophia aristotelis

Commentū. **P**ropositio. xiiij. **A**ngelos seu intelligentias per imperiū ⁊ voluntatē influere in sperā corruptibiliū/frequēter cum celo ⁊ aliquādo sine celi adminiculo. **C**ommentū. **P**ropositū sensisse videtur maior pars phoz/dicentū contra fidei veritatem q̄ angeli nō agunt nisi mediante motu celi cū suis orbibus vnde ⁊ per orbē lune dāri posuerunt formas in inferioribus virtute actionis sue intelligenti ⁊ superior. Sed q̄ per imperiū ⁊ voluntatē agāt intelligentie cōcedere videt̄ **A**uicēna/ponēs libertatem cōtradictionis in angelis/ ⁊ magis q̄ i hominibus sicut est veritas fidei. **Q**uāntis albertus philosophiās p̄formiter ad peripateticos/vel quosdā astrologos voluerit hoc impugnare/ deducēdo ad hoc q̄ tunc nō possunt haberi dēmiatē regule de actōnibus vel influētijs intelligentiā/ ex quo libere p̄dicatorie agerēt. **H**oc autē eē in cōueniens reputassent astrologi ⁊ phi/ quos seq̄r̄ **E**t similiter idolatre oēs/ qui p̄ carminatōnes ⁊ magicā artem posuerūt demones in idolis cōcludi vel alligari posse/ quē admodum tradit hermes trimegistus d̄ egiptiis qui nō habentes quō crearet̄ aias/ inuenērunt artē quō spūs in cluderēt/ ⁊ inde miracula faceret ac n̄sa darēt. **V**eritas autē fidei cōcedit p̄sequētā ⁊ p̄sequēs illatū p̄ albertum. **A**ddēs demones nō cogi p̄ artes magicas/ sed ita fingere cogi/ vt colant̄ sic dij ⁊ hoies fallacia multiplici decipiant.

Commentū. **P**ropositio. xv. **A**ngelos seu intelligentias ad creationē anime rationalis nequaquā attingere/ sed nec eidē illabi posse. **C**ommentū. **P**ropositū senserūt aliqui philosophantiū ⁊ hereticoz/ ponētium animas rationales extrahere fieri vel corūpi. **E**terū quicquid dixerint aliqui d̄ energumimis/ lunaticis/ ⁊ similibus. q̄ demon opp̄mit animas eoz quasi subintrās eas. **Q**uicquid p̄ea dicat veritas catholica q̄ demones sunt incensores vicioz/ ⁊ boni sunt illuminatores animarū/ nihil istoz fit p̄ illapsum qui soli deo p̄p̄ius est/ possiq̄s an

mam ad suū plenū imperiū.

Commentū. **P**ropositio. xvi. **A**ngelos vel intelligentias ad imutationē hūane libertatis naturalit̄ ⁊ imediate p̄ statu vie nequaquā attingere. **C**ommentū. **P**ropositū videt̄ posuisse **A**uicēna ⁊ catholicoz/ aliq̄ dicentes aiam rōnalē sup̄radiari/ ⁊ sup̄illuminari imediate etiā p̄ statu vie/ p̄ lumina sup̄iora dei ⁊ angeloz nō p̄currere sensuali vlt̄ fantastica visioe. **E**t inde conati sūt p̄phetias tā in somno q̄ in vigilia/ ⁊ p̄visiones multas occultas p̄ energumidos. **E**t ita se saluabat machomet̄ epilepticus/ q̄ cadebat n̄ potens ferre illuminationē angelicā. **S**ed aristoteles/ cui fides p̄sentit̄ est/ p̄ n̄ra p̄positōne dicit̄ necesse ē quēcūq̄ intelligentē fantasmatā speculari/ dāns signū hui⁹ q̄ deficiente nobis a natura vno sensuū/ deficiat ⁊ nobis scientia de illo sensu. **S**tat nihilominus q̄ anima rōnalis in sui creatione suscepit formationē seu illustrationē desup̄ a d̄o in qua ⁊ per quā cognoscit̄ veritatē principiorum primoz/ sine p̄uia acceptione p̄ sensus seu fantasmatā/ q̄ n̄is in actū nō creat fantasmatibus nō premisis. **A**d q̄d referri posset **S**oecij de aia verbū ex platone. sū. māq̄ tenens singula perdit.

Commentū. **P**ropositio. xvij. **A**ngelos oēs eē admistratores spūs/ ⁊ a deo gl̄iosos bonos in misterū p̄ hoibus q̄ hereditates adepturi sūt salutis datos eē. **C**ommentū. **P**ropositū q̄ dicit̄ ē hereticus si se gerat p̄ xp̄iano/ p̄dicēs exp̄ssis verbis apli. **E**t hec ē magna p̄solatio illoz q̄ tenēt veracitē ⁊ sine fictōe fidem iesu xp̄i/ ⁊ q̄ captināt oēm intellectum in obsequiū fidei q̄ si fiduciā capimus de hoibus p̄tis i medicina vel astrologia/ aut arte alia/ q̄ adiunare nos possint/ q̄tō magis h̄o facere possum⁹ de angelicis spiritib⁹

Commentū. **P**ropositio. xviii. **A**ngelos bonos ⁊ malos/ in cās liberas ⁊ alias q̄s deus sic instituit. vt eas p̄p̄ios mot⁹ agere sinat nūerādos eē. **C**ommentū. **P**ropositū null⁹ fidelis aut aliq̄s n̄te philosophans dicit̄. **E**t inde fit q̄ absq̄ tēp̄ratōne dei possum⁹ ad angelicū subsidiū recurrere/ sicut ad pitū medicū/ ⁊ eē q̄ p̄d̄ iuuare nos i necessitatib⁹ n̄ris de cursu cōi ⁊ naturali. **E**xciptē āgeloz maloz p̄sultatio ⁊ inuocatio qm̄ non est licitū p̄cipare cū eis tanq̄ excoīca

Trilogium

tis a deo & ecclia tota & qz fallaces sunt / fal-
lere sp cupientes. nō inuare nisi fice. **Uñ** iu-
sta puerbiū vulgū: ludūt ad falsā societate.

Propositio. x. **Angelos** celū & terrā
iuxta qd̄ exigit electoz dei dep̄catio / salus &
ordo / deo iudēte vel pmittēte / posse muta-
re vt solem facere stare. & ignem non ardere

Comētū. **Oppositū** putāt oēs astro-
logi infideles & pagani / negātes vera mira-
cula posse fieri / nec illuminari cū p̄pheta di-
cēte. **Ma** quecūqz voluit fecit de⁹ in celo et
in terra in mari & in oibus abyssis. **Nesciē-**
tes p̄terea vel negātes miracula veteris le-
gis & noue / q̄lia legere p̄mptū est in biblia
& autētiā christianoꝝ libris.

Propositio. xx. **Angelos** p̄ deuotas
ad deū p̄ces / potius q̄ p̄ curiosas inspectō-
nes vel obseruatōes cōstellationum. posse
conclari / & p̄ ip̄os opē hoībus dari. **Uñ** &
per fidē sancti vicerūt regna non per celum

Comētū. **Oppositū** dicētes cōuin-
cunt̄ ex p̄missis iūcta p̄missione dei dicen-
tis. **Quēcūqz** orātes petitis credite & fiet vo-
bis. cū sibi multis iūcto q̄ nō semp̄ ex-
pedit nobis h̄re p̄spera que petimus. sed
magis aduersa que fugimus. **Nec** oportet
in recursu ad eos & deū / tempus orōnis p̄
cōstellatōnes obseruare / vt **Suillb.** pan-
sien̄sis notanter ait & deducit.

Propositio. xxi. **Angelos** p̄f̄ti ma-
los in artib⁹ magicis & oibus sup̄stitionis
op̄atōib⁹ q̄ nec rōnē naturālē / nec miraculū
verū h̄nt sed ex pacto noto vel occulto / nō
dubiū opari / & effectū sortiri. **Comētū.**

Oppo. itū posuerūt q̄ negauerūt demo-
nes eē / cōtra exp̄ssam sacre scripture l̄raz in
veteri & nouo testamēto. **fuerūt** etiā exp̄iē-
tie mul̄te in oppositū / & etiā doctrine sc̄toꝝ
noiatim augustini q̄ notāter dixit. **Oēs** ra-
les ob̄seruatōes tāto magis suspectas & fugi-
endas eē. q̄to sepi⁹ vidēt suum sortiri esse
ctū. **Et** si alleget̄ q̄ frequē multa iubenē
illuc ob̄seruari in artib⁹ magicis vel sortilegijs
que sunt sancta & honesta. vt ieiunare. ca-
stum eē. dicere pater noster. & euangelium.

Rū debar vnus vere & catholice. sup̄stitionem
tāto peiorē esse. q̄to plura miscēt bo-
na. qm̄ vn̄ deberet honorari deus honorat̄
diabol⁹. **Nemo** tñ ex hoc intelligat ob̄-
seruatōes xp̄ianoꝝ reprobatas eē. que vel ab

ecclia cōstituta. vel ab eadē rōnabilē tole-
rate sunt. q̄nis nō appareat rō hui⁹ magis
q̄ illius. nisi vel ex voluntate seu auctoritate
instituetis vel a deuota quadā imaginatio-
ne facētis q̄ nō recedit a deo. sed in extero-
ribus signis aliq̄bus se exercet vt in tali nu-
mero orōnū. in pegrinatōibus in nouenis
& oblatōib⁹ nūc cāclay. nūc panis nūc gal-
loꝝ. nūc in gestatōe reliquiay & bibitōe ab-
lutōis eay. **In** q̄bus pia fide factis / nō mi-
nus pōt se immiscere bonus angelus / q̄ ma-
lus in impia & p̄hibita fide factis. fortassis
& emperica medicoz tolerari p̄nt. **Hāc** ge-
neralē habētia rōnē / fortificatōez. s. imagi-
tūe vturis. **Ad** eay assertio tamen desit.

Propositio. xxii. **Angelos** mediāte
& indinatōe seu dūpositiue / posse sup̄ intel-
lectum & voluntatē p̄ imutatōnē sensuū /
tam interiorū q̄ exteriorū / p̄ dei iussu vel p̄
missione multiplicat̄ opari. **Comētū.**

Oppositum pauci vel nulli senserūt ex
astrologis p̄bis & catholicis. q̄ cōsenserunt
angelos vel intelligētias eē. **Ma** & sup̄ hac
radice fundāt astrologi regulas interroga-
tionū & r̄sionū. & alias multas. sed fallun-
tur in plumbus. ex p̄tactis causis. qz ponūt
angelos influere pure naturalē. nec satis
attendūt liberi arbitrii potestate. dei volun-
tatem & materie diuersitate.

Propositio. xxiii. **Angelos** vel intel-
ligētias in suis actōib⁹ & influētib⁹ li-
beris. ponē sub certis regulis coartari. tra-
di & cognosci. temerariū & impiū. neciō a
vera philosophia & theologia alienum eē.

Comētū. **Oppositum** dicentes cō-
uincunt̄ ex predictis. maxime propter ar-
bitrii libertatem in angelis regentibus & in
hominibus gubernatis.

Propositio. xxiiii. **Angelos** & demum
cū ministri sunt. illos offendere. q̄ regulas &
traditōes p̄iudicātes influrū libero dei et
angeloz. imo & hominū libertati tradūt et
palliat̄ sub noie astrologie vel aliterius na-
turalis sciētie. & talibus auctoritatem vel ap-
probatōis occasiōnē dari nō debē. **Comētū.**

Oppositū dicētes cōuincūt̄ ex p̄-
missis iūcta lege dei tā veterē q̄ nouā. **Iū-**
cto p̄terea p̄ sc̄o a p̄te illo qd̄ dicit ap̄ls **Ab**
omni specie mali abstinete vos. hoc ē ab oi-
scandalo dante occasiōnē ruine.

Propositio. xxv. **H**umanā rōnē posse & debere astris cognitis vel incognitis dñari nec ab eis in vicium trahi.

Comentū. **C**oncedūt istā sapientes astronomoz/ vt ptolomens. maxime de sapiente/ qui p̄ cognoscit celi & stellatōnes indinatūas. qm̄ p̄t adhibere remediū contra noxias/ sicut facimus regularē contra hyemē puidēdo de calefactōe & domibus & contra calores estatis puidēdo de refrigēratōnibus. & ita de pestiferijs. diluuijs. bellis & sitibus. Tradunt itaq; vere & bñ iudicia astronomie tenere mediū inter necessariū & impossibile/ q. s. sunt de p̄tingētibz/ & possibilibz aliter se habere Sed etiā q̄ humana ratio dñet stellis incognitis nec trahat in vicium pbat̄ ex libertate arbitrii. & ex adiutorio dei libero/ qd̄ dat timētibus eū/ et ex libero angeloz misterio. qd̄ adiutorij dei & angeloz impetrat sup̄ oem dispositōnem stellarū fides spes & charitas/ qbus derelictis euenit frequēter vt volentes informia vitare/ in ea ip̄a se trūdāt & involuāt/ vt cōprehēdant sapiētes in astutia sua.

Propositio. xxvj. **H**umanā rationē indignā esse p̄ vanitates & insanias fallas/ aut saltē incertissimas in sua actione se capere/ & melancholij quotidianis anxijs & piculosis agitari. **Comentū.** **C**oncedunt hoc exp̄ti & inter alios Tull. in fili. de diuinatione. Et hoc dicebat dñs petr⁹ cardinalis cameracē. cum obseruationes hōi reprobarēt. Addens se timere regis adolescentie/ ne talibus imbueret/ & p̄ ab eis non posset auelli.

Propositio. xxvij. **H**umanā rationē debere p̄ consultatōes pbatoz & expertoz virozū p̄ leges insup̄ morales & diuinas/ se in suis actionibus maxime in gubernatōe reipublice/ sp̄ctis sup̄stitōnibus fallacibus/ regulare. **Comentū.** **C**oncedūt istam qui attendūt/ q̄ nō frustra dedit nobis de⁹ rationē liberā/ plus q̄ buntis. Bedit insup̄ leges diuinas naturales & politicas prudētiā quoq; p̄ experientias multas generatā. Ergo humana ratio libertas & prudētia centū vel mille hominū imo vnius regni derelinquant̄ ad insequēdum opinio-nem vel delirationem vnius vel duoz aut paucissimoz fingentiū se scire mirabilia ex

astris vel aliūde (nescio quō) pro fantasia capitis sui/ sup̄ euentibus & agēdis in republica/ vt q̄ nō ē bellandū vsq; ad tres mēses vel vñū annū cū hostibus/ q̄ tamē destruit oia/ & ita de silibus absq; numero. **Comentū.** **C**oncedūt istā q̄ p̄pter paucos tales/ derelinquat̄ hūana ratio & prudētia/ indignissimū est/ fatuū/ & delirū/ imo merito dei iudicio puniendū/ et in stultum finem precipitandū.

Propositio. xxviii. **H**umanā rōnē p̄pter hoies viles & ignotos/ & de corruptela iudicij multiplex suspectos. pessimeq; vt in plurimū fortunatos/ & sine fide/ qles i tenebris susurrat̄ indignissimū captiuari vel dimitti. **Comentū.** **C**oncedūt istā q̄ p̄cedētē attendūt/ & ex terminis suis se verā ee demōstrat. p̄suppositis his q̄ ponit/ que tamen sunt p̄ experientias quodidianas manifesta.

Propositio. xxix. **H**umanā rationē p̄pter in p̄cautionē liberā/ nō posse debere p̄ qualescūq; experientias cuiuscūq; t̄pis sub necessarijs euentū regulis vel arte concludi. **Comentū.** **C**oncedunt istā qui rerū dñeriones attendūt & hi q̄ didicerūt ex logica. q̄ ois p̄positio copulatiua cōposita ex pluribus necessarijs categoriis vel hypotheticis reddīt p̄tingentē. Ac p̄inde sumit̄ efficac̄ argumentū p̄tra regulas astrologie sumptas ex quiscūq; experientie/ si liberum arbitriū concurrebat vt causa coniūcta ad effectū requisita. Potuit em̄ semp̄ dici de effectu tali/ q̄ indifferens erat ad sic fieri vel nō fieri. nec indeligan aliter arbitrium potuisse.

Propositio. xxx. **H**umanā rationē/ ad deū gloriofum qui nutu libero cuncta tempat & ad finem sup̄naturalē hominūz genus p̄cipue ordinat/ debere sedulo conuerti/ per fidem spem & charitatem. Per adiutorij in super angeloz & sanctorū quos liberaliter & libere vult deus agere/ & ad eos recursum habere. quatinus ordine hierarchico infima reducant̄ ad sup̄iora per media. **Comentū.** **C**oncedūt istam oēs veri/ & nō solū noīe christiani/ reputates talem prudētiā dei & ita liberā quale insinuat̄ xps dicēs. q̄ nec foliū arboris/ nec passus vn⁹ cadat in terrā/ sine patre deo. dñi rursus ait Petite & accipiet̄. Et si habueritis

De libris Astrologicis

fidē sicut granū synopsis rē. Immo et tota veteris testamēti series / legalis et historica atq; prophetalis p̄cipue in psalmis et oronibus sanctorū sanctorūq; vir aliquid nobis in culcare vel p̄fiteri vident. unde. Facta in dño curā tuā et ipse te enutriet. Non dicit. facta curā tuā in celo. Quā in me speravit liberabo eum. nō dicit in celo. Beatus vir cui est nomē dñi spes eius. nō dicit in celo imo venit cū addit. Et nō respexit in vanitates et insanias falsas loquēs de curiosis qui defecerūt scrutātes scrutinio. Et super addit de miraculis tam noue q̄ veteris legis. Multa fecisti tu dñe deus meus mirabilia opa tua. **¶** Deniq; si paulus opponatur. dices inuisibilia dei p̄ ea que facta sunt cognosci. R̄ndendū est q̄ hec scala creaturarū nō est amplius necessaria fidelibus te nētib; dei solū nūc in luminosa spe. tandē in apta visione. **¶** Si ponam illud qd̄ rarissime pōt inueniri t̄pib; istis. Ponamus q̄ plures scientia in astrologica disciplina conueniāt q̄ sūt graues viri in morib; et honestate vite et tales q̄ multa sint exp̄i in iudicijs astronomie traditis s̄m verā p̄biam et in naturali rōne fundatis nūquid erant tales p̄tēdi nec audiēdi ab vno p̄ncipe corā suo p̄silio. R̄ndet plane q̄ audiēdi erūt sed nō ita penit̄ insequēdi / q̄n ex aduerso velut in eq̄libra ponant̄ rōnes hūane prudentie / s̄p̄te p̄ exp̄iētias / et circūstantias hūani regim̄is inferioris / quēadmodē etiā si p̄ueniēt ex vna pte astrologi / et ex altera pte medici sup̄ curatōe alicui; egrori. Dicant igit̄ exempli gr̄a prudētes astronomi p̄corditer dum fiat questio de bello inuēdo / p̄ hostes regni. Ecce cōstellatio talis noxia est p̄hibens / nō t̄n̄ ex necessitate / iniri bellū p̄ francos / p̄ anglicos. dicāt ex altera pte prudētes capitanei et milites exp̄i / q̄ necesse ē vel expedit fr̄acos inire bellū p̄ anglicos / pensat̄ circūstantijs hinc et inde puenientibus / ex inferiorū dispositōe vel radice. Tunc omnibus his in eq̄libra positis / debeat assumi cōclusio que p̄s p̄ponderabit et exequenda erit. Non em̄ oportet vt omne p̄suis iudicium ex radice superiorū celi sumptū cōtemnatur. Sed nec expedit vt plus ponderet̄ q̄ oportet / vbi / et quādo / et per quos seu p̄pter quos non oportet.

Epilogus p̄missorū

¶ Epilogātes tangam; xij. radices ab astronomorū iudiciorū curiositate arcētes. **¶** Prima ē dei gl̄io si libera p̄mentitas in agendo. **¶** Secūda angelorū tā bonorūq; malorū sub dōlibras i ereq̄ndo. **¶** Tertia radix ē / celestiuū lumianum sola generalitas in influendo. **¶** Quarta ē celestiuū p̄binationū / s̄m in cōprehensibilis varietas i p̄cedo. **¶** Quinta radix medioꝝ diuersitas in radiando. **¶** Sexta. semialiuū rōnū / p̄icularis diuersitas i p̄ncipiādo. **¶** Septima libtas hoīm q̄ p̄iūcta qd̄libz causis necessarijs / p̄tingētiaz reddit i effectu suo. **¶** Octana legalis et p̄phetal̄ seuentas / talia iudicia p̄hibes et imdēs sacrorū insup̄ veterū et nouorū doctoz di ligēs taliz; reprobatio / manē p̄p̄ fominis corruptōes sciētū q̄ ad hereses idolatrias et sup̄stitōes ē hūana inclinatio p̄na. **¶** Nonna. Raritas studētū et p̄torū i vera astrologie disciplina / cū t̄n̄ i iudicijs dādis multiplex supra modū p̄sideratio req̄rat̄ vel obfūatio. **¶** Decima. Mysteria a seculis absconditi reparatōnis / vtz n̄re recogitatio / q̄ nihil hz in celis q̄cqd̄ reuēnsans autor libū d̄ vetula dixerit et false ascripserit ouidio. **¶** Undecima. Hoīs ad finē sup̄naturalē ordiatō et ideo medioꝝ sup̄naturaliuū p̄missio / vt sup̄naturalis spes habeat̄ in deo aliē q̄ bonus aut brutis conueniat / aut hoīb; sine deo. **¶** Duodecima. Miraculoꝝ que legē cōmunem nesciunt crebra et pene quotidiana per illos et p̄pter illos qui ad finē sup̄naturalē electi sunt ostensio.

Adiciuntur sex p̄

¶ Doctrie notātes moralit̄ qd̄ expedit obfūare iudicijs / astrologie noie coloratis. **¶** Prima doctria. Expediēs ē xp̄iano cuiuslibz / imo necessariū ad salutē / q̄ nō adhibeat fidē sup̄stitōib; et sortilegijs merito suspectis. de opatōe demonū vel inuocatōe aut de pacto cū eis secreto vt exp̄ssō. sunt leges et decreta et biblia p̄ hac doctrina locis innūeris. **¶** Secūda doctrina. Expediēs ē cuiuslibet catholico diligenter cognoscere prius si effectus q̄ p̄mittit̄ vel expectat̄ fieri p̄ aliquas obfūatōes / habeat